

Białystok, 20.01.2015

Rada Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Stomatologii
i Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim
Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku

**Uzasadnienie uchwały w sprawie nadania dr. n. med. Tomaszowi Łysoniowi stopnia
doktora habilitowanego nauk medycznych w dziedzinie nauk medycznych.**

Komisja w składzie:

- przewodniczący komisji: prof. dr hab. Marcin Roszkowski
- sekretarz komisji: dr hab. Marcin Moniuszko
- recenzenci:
  - prof. dr hab. Marek Rękas
  - prof. dr hab. Tomasz Trojanowski
  - dr hab. Piotr Ładziński
- członkowie komisji:
  - dr hab. Dariusz Jaskólski
  - dr hab. Ireneusz Rzewnicki

zapoznała się z nadesłanymi recenzjami oceniającymi dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny dr. n. med. Tomasza Łysonia. Opinie wszystkich recenzentów potwierdzają dużą wartość przedstawionego dorobku naukowego oraz dojrzałość naukową Kandydata, pozytywnie opiniując kandydaturę do stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych.

Komisja ustaliła co następuje:

Informacje biograficzne oraz działalność kliniczna

Dr Tomasz Łysoni dyplom lekarza uzyskał w 1995 roku na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Białymstoku. Od 1996 roku pracuje w Klinice Neurochirurgii Akademii Medycznej (później Uniwersytetu Medycznego) w Białymstoku. Tytuł doktora nauk medycznych uzyskał

w 2003 r. na podstawie rozprawy o pomiarach temperatury mózgu. Od roku 2006 jest adiunktem Kliniki.

Dr Łysoń jest w pełni dojrzałym i dobrze wykształconym neurochirurgiem-klinicystą. Specjalizację z zakresu neurochirurgii uzyskał w 2004 roku, a swoje formalne kwalifikacje zawodowe potwierdził składając dwustopniowy egzamin specjalizacyjny przed Komisją Europejskiej Federacji Towarzystw Neurochirurgicznych (EANS). Fakt ten podkreślili dwaj recenzenci: Profesor Tomasz Trojanowski oraz dr hab. Piotr Ładziński. Wszyscy recenzenci zauważyli również, że dr Łysoń prawie rok spędził w Queens Hospital w Romford (Wielka Brytania), gdzie był zatrudniony kontraktowo jako neurochirurg. Wszyscy recenzenci określili mianem „imponującej” listę odbytych szkoleń i kursów zawodowych z dziedziny neurochirurgii: 14 krajowych oraz 25 zagranicznych. Tematyka tych szkoleń była poświęcona głównie małoinwazyjnym technikom w neurochirurgii. Kursy z zakresu technik endoskopowych odbywał dr Łysoń w najbardziej renomowanych ośrodkach na świecie, w tym w USA, w Niemczech, we Włoszech, Francji, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii. Docent Ładziński zwraca również uwagę, iż równoległe ze zdobywaniem wiedzy z zakresu chirurgii endoskopowej podstawy czaszki „postępowała edukacja Kandydata w zakresie endoskopowego operowania dyskopatii metodą Destandau”. Podsumowując dorobek kliniczny Habilitanta stwierdza, iż znalazł się on w „niezwykle wąskim gronie polskich neurochirurgów, którzy doprowadzili do tego, że w naszym kraju endoskop operacyjny, wykorzystywany do operacyjnego leczenia patologii układu komorowego i siodła tureckiego stał się również narzędziem znajdującym zastosowanie w operacjach różnych patologii podstawy czaszki i kręgosłupa”. Profesor Trojanowski zauważył umiejętność Kandydata do stwarzania i podtrzymywania współpracy z lekarzami innych specjalności, co umożliwiło między innymi „wprowadzenie pionierskich operacji endoskopowych w zakresie podstawy czaszki i oczodołów”, a „wiodąca rola ośrodka białostockiego w zakresie endoskopii neurochirurgicznej w kraju, a także uznanie jakim cieszy się poza jego granicami, jest w znacznym stopniu zasługą Habilitanta”. Z takim stwierdzeniem zgadza się także Profesor Rękas. Zauważa on, iż Habilitant poza zainteresowaniem technikami małoinwazyjnymi jest „sprawnym chirurgiem”, który „w codziennej pracy klinicznej wykonuje wszystkie standardowe operacje neurochirurgiczne”.

Działalność dydaktyczna i organizacyjna

Recenzenci wyrażają opinię, że Dr Tomasz Łyson jest nauczycielem akademickim o uznanych osiągnięciach. Od początku pracy w Klinice prowadzi ćwiczenia i seminaria ze studentami Wydziału Lekarskiego. Prowadzi również zajęcia w języku angielskim ze studentami Oddziału Nauczania w Języku Angielskim Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, a także koordynuje w Klinice całość dydaktyki. Jest też opiekunem koła naukowego studentów. Był promotorem oraz recenzentem licznych prac licencjackich i magisterskich studentów Wydziału Nauk o Zdrowiu. Wielokrotnie wykladał także na kursach specjalizacyjnych oraz szkoleniach podyplomowych dla lekarzy, w tym również na kursach organizowanych za granicą, np. w Bordeaux, gdzie został zaproszony jako wykładowca przez Dr. Destandau – autora endoskopowej metody operacji dyskopatii. Również sam wielokrotnie takie kursy i szkolenia organizował i przeprowadzał w swojej Klinice. Docent Ładziński podkreśla, iż odbywały się one również pod patronatem Polskiego Towarzystwa Chirurgii Podstawy Czaszki.

Dr Łyson był aktywnym współorganizatorem dwóch zjazdów ogólnopolskich towarzystw naukowych: w roku 2000 Zjazdu Polskiego Towarzystwa Neurochirurgów, a w roku 2012 – V Ogólnopolskiego Zjazdu Towarzystwa Chirurgii Podstawy Czaszki, a także Polskiej Szkoły Neurochirurgii Białystok-Wigry 2009. Nawiązał, a co ważniejsze – nadal efektywnie podtrzymuje kontakty naukowe i zawodowe z kilkoma ośrodkami naukowymi i klinicznymi w Europie i w Polsce, jak też z innymi klinikami Uniwersytetu Medycznego. Współpracując z Politechniką Białostocką w znacznym stopniu przyczynił się do stworzenia i uruchomienia internetowej multimedialnej platformy edukacyjnej dla studentów i lekarzy szkolących się w zakresie chirurgii podstawy czaszki. Warto nadmienić, że ta działalność odbywał się w ramach realizacji programu rozwojowego NCBiR.

Profesor Trojanowski oraz profesor Rękas zaznaczają, iż Habilitant wykazał się także umiejętnością przygotowania multimedialnych materiałów dydaktycznych oraz filmów szkoleniowych. Uwagę zwracają również zasługi Dr. Łysonia w organizacji informatyzacji Kliniki, w tworzeniu i administrowaniu stroną internetową kliniki, a także w organizacji zjazdów i szkoleń. Udział w audycjach radiowych, telewizyjnych oraz współpraca z prasą lokalną stanowi o intensywnej działalności popularyzatorskiej Habilitanta. Profesor Trojanowski jak również Profesor Rękas. stwierdzają, że „umiejętności dydaktyczne Habilitanta oraz uznanie dla jego

wiedzy w specyficznych obszarach neurochirurgii sprawiły, że był on wielokrotnie zapraszany do wygłoszenia wykładów i zajęć praktycznych na kursach i zjazdach zagranicznych.”

Habilitant jest członkiem Polskiego Towarzystwa Neurochirurgów, w którym pełnił z wyboru funkcje skarbnika i przewodniczącego Oddziału Białostockiego oraz członkiem Polskiego Towarzystwa Chirurgii Podstawy Czaszki (wiceprzewodniczący tegoż Towarzystwa od 1. grudnia 2014 r.)

Działalność naukowa

W kategoriach bibliograficznych dorobek naukowy Habilitanta obejmuje łącznie 68 pozycji, w tym 11 wyosobnionych jako te dokumentujące szczególne osiągnięcie, stanowiące podstawę ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego. W dorobku rozpatrywanym jako całość, znajduje się 30 doniesień zjazdowych oraz 48 prac pełnotekstowych (40 prac oryginalnych, 2 prace kazuistyczne, 2 prace poglądowe, jedna praca w suplemencie czasopisma, 4 rozdziały w podręcznikach). Łączny IF liczony dla 48 pozycji pełno tekstowych wynosi 27.1 oraz 581 pkt MNiSW. Prace te były cytowane 169 razy (150 razy bez autocytowań), wydając index Hirscha równy 6. Średnia ilość cytowań na jeden artykuł wynosi 5.12. W około jednej trzeciej opracowań Habilitant jest pierwszym lub drugim autorem.

Ocena szczególnego osiągnięcia naukowego stanowiącego w rozumieniu Ustawy z dn. 14 marca 2013 r. podstawę do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego.

Wymienione osiągnięcie jest udokumentowane jednotematycznym cyklem 11 prac naukowych, opublikowanych w Kraju i za granicą w czasopismach o profilu klinicznym. Zostały one opatrzone tytułem „Adaptacja technik endoskopowych dla potrzeb chirurgii podstawy czaszki, ze szczególnym uwzględnieniem chirurgii oczodołu”. Łączny IF tych publikacji wynosi 7.3, a punktacja MNiSW 176. Siedem spośród tych prac zostało opublikowanych w czasopismach z listy filadelfijskiej. Co do kolejności autorstwa, to w 7 publikacjach tego cyklu Habilitant jest pierwszym autorem a w 4 drugim. Cykl zawiera 5 prac oryginalnych, 2 opisy innowacyjnej techniki operacyjnej, 2 prace kazuistyczne i 2 poglądowe. Dwie publikacje (Nr 1.2A i 1.2B) stanowią warianty tej samej pracy, skierowanej do innego forum czytelników (okulistów i laryngologów).

Komentując prace dotyczące odbarczenia nerwu wzrokowego (Nr 1.2A i 1.2B) Docent Ładziński demonstruje pewien sceptycyzm oparty na danych z piśmiennictwa, co do skuteczności tej metody. Jednocześnie jednak stwierdza, że „problem jest niejednoznaczny patofizjologicznie i klinicznie, a przez to ciekawy”. I dodaje, że omawiane prace „eksponują technikę odbarczenia endoskopowego nerwu wzrokowego” i „przyczyniają się do propagowania tej metody”. Profesor Trojanowski wartość tych prac upatruje w „próbie zdefiniowania wskazań do tego typu zabiegu”.

Ogłoszona w Acta Neurochirurgica praca dotycząca endoskopowych biopsji oczodołów, według Docenta Ładzińskiego zawiera „bardzo dobre rozwiązanie” ponieważ „umożliwia uzyskanie wyniku biopsji za pomocą mało urażliwej techniki endoskopowej”. Także Profesor Trojanowski zauważa opisaną w tej pracy praktyczną skuteczność połączenia endoskopii i neuronawigacji. Profesor Rękas podziela to zdanie dodając, że wiarygodny wynik biopsji jest kluczowy dla dalszego leczenia, a co najważniejsze – wielu z tych chorych dzięki wykluczeniu istnienia u nich zmiany nowotworowej mogło uniknąć rozległego i niebezpiecznego zabiegu operacyjnego. Tę opinię o znaczeniu opracowania podziela również Docent Ładziński

Kolejna praca drukowana w Neurologii i Neurochirurgii Polskiej dotyczy oryginalnej autorskiej idei endoskopowego drenażu ropni oczodołu pod kontrolą ultrasonografii. Docent Ładziński podkreśla „nowatorski charakter tego prostego technicznie opracowania”, a Profesor Trojanowski mówi o „duchu innowacyjności” jaki towarzyszył powstaniu pracy. Zauważa jednocześnie, iż śródoperacyjne zastosowanie ultrasonografii nie znalazło jak dotąd naśladownictwa, być może dlatego, że praca ma charakter retrospektywny i nie obejmuje dużej grupy chorych. Na koniec konkluduje jednak, że „pionierskie rozwiązania czasem muszą poczekać na rozpowszechnienie i uznanie”.. Podobne zdanie ma Profesor Rękas, stwierdzając, że połączenie neuronawigacji i ultrasonografii poprawia skuteczność tego zabiegu.

Kolejny artykuł oryginalny opublikowany został w Acta Neurochirurgica, przy czym – jak zauważa Profesor Rękas – reprezentuje on osobny nurt prac badawczych dr Łysonia, dotyczący oceny bezpieczeństwa wykonywanych zabiegów endoskopowych. W pracy tej badacze zmierzali się z potencjalną możliwością termicznego uszkodzenia wrażliwych na temperaturę struktur pola operacyjnego (Docent Ładziński). Zarówno Profesor Rękas jak i doc. Ładziński oceniają to opracowanie jako unikalne w skali światowej, ponieważ „możliwe było tylko dlatego, że białostocka klinika neurochirurgii i Habilitant osobiście posiadają wcześniejsze doświadczenie związane ze śródoperacyjnym rejestrowaniem temperatury mózgu”. Profesor Rękas zauważa

unikalną metodę przeprowadzenia pomiarów temperatury podczas operacji endoskopowych, jak też z uznaniem wypowiada się o „wysokim kunszcie chirurgicznym”, który był niezbędny, aby wykonać te pomiary, zwłaszcza w układzie komorowym mózgu. Według tego recenzenta „wnioski z pracy przekładają się na codzienną praktykę neurochirurgiczną”

Dwa opisy usunięcia techniką endoskopową guza szczytu oczodołu oraz ciała obcego przestrzeni zagałkowej zostały opublikowane odpowiednio w Klinice Ocznej oraz w Journal of Neurological Surgery. Docent Ładziński widzi je jako „potwierdzenie doświadczenia i elokwencji chirurgicznej” Habilitanta, natomiast prof. Trojanowski dostrzega w nich zademonstrowanie „zalet dostępu przeznosowego do oczodołu, pomimo jego bocznej lokalizacji w stosunku do kierunku wprowadzania narzędzi”. Profesor Rękas sygnalizuje ponadto, że są to pierwsze tego typu publikacje w Polsce.

Dwie kolejne publikacje zawierają studium nowych technik operacyjnych, zaproponowanych przez Habilitanta. Pierwsza z nich to opublikowana w Acta Neurochirurgica oryginalna, całkowicie endoskopowa, minimalnie inwazyjna wersja dostępu Krönleina, wiodąca do oczodołu drogą boczną. Druga, opublikowana w Neurologii i Neurochirurgii Polskiej, dotyczy wykonania praktycznej operacji z przezspojówkowego endoskopowego dostępu do przestrzeni zagałkowej – ta technika była dotychczas opisana jedynie na preparacie sekcyjnym. Profesor Rękas dostrzega małą inwazyjność zaproponowanych przez Habilitanta nowych dostępu w porównaniu z alternatywnymi klasycznymi operacjami i podkreśla fakt, że „dostęp ten (przezspojówkowy) został opisany i przedstawiony na preparatach sekcyjnych natomiast nie został nigdy przeprowadzony w konkretnym przypadku klinicznym”. Jest to więc oryginalne osiągnięcia dr Łysonia. Profesor Trojanowski również uznaje, że „opracowanie i opisanie endoskopowego dojścia do struktur wewnątrz oczodołu przez jego boczne otwarcie, a także z dostępu przezspojówkowego jest osiągnięciem oryginalnym. Docent Ładziński ocenia, że zaprezentowane w publikacjach operacje za pomocą nowych dostępu endoskopowych demonstrują wykonalność tych procedur, natomiast „nie wynika z tych publikacji dowód na ich powtarzalność”. Dodaje jednak, że nie jest ona nieosiągalna, a jedynie że „mamy do czynienia ze wstępnym etapem wdrażania nowych dostępu”. Wspominając dodatkowo „będący w przygotowaniu” (w rzeczywistości wysłany do druku) endoskopowy dostęp przezszczękowy, Docent Ładziński uznaje jednak, że nowe propozycje dostępu „dają szanse na radykalne zmodyfikowanie

współczesnej chirurgii oczodołu”. Z tego powodu przyznaje tym pracom „rangę zbliżoną do zawartych w cyklu prac oryginalnych”.

W cyklu prac stanowiących „szczególne osiągnięcie...” znajdują się również dwie prace o charakterze przeglądowym. Doc. Ładziński wyraża w swojej recenzji wątpliwości co do zasadności dołączenia prac poglądowych do ocenianego cyklu publikacyjnego, ponieważ „w swojej definicji prace poglądowe są odpowiednio zebranymi i uszeregowanymi osiągnięciami naukowymi innych badaczy”. Jednakże swoje wątpliwości rozstrzyga pozytywnie, ponieważ „każdy kolejny problem chirurgiczny poruszony w tych pracach znajduje zobrazowanie rycinami powstałymi w czasie wykonywanych przez dr Tomasza Łysonia i jego współpracowników operacji i analiz prosektoryjnych”. Profesor Trojanowski (jak również Profesor Rękas) nie wyrażają zastrzeżeń co do zasadności włączenia do cyklu publikacji prac przeglądowych. Profesor Trojanowski zauważa natomiast, że są one przygotowane „z wielkim znawstwem przedmiotu” i zawierają „systematyczny przegląd endoskopowych dostępów do podstawy czaszki wraz oceną wskazań i możliwości ich zastosowania, a także przyszłych kierunków rozwoju”. Wyraża również opinię, że mają one „duże walory dydaktyczne”, a przede wszystkim wykorzystano w nich „w znacznym zakresie własne doświadczenia, a także oryginalne ilustracje z osobiście przeprowadzonych, unikalnych zabiegów”.

W kategorii ocen ogólnych Docent Ładziński stwierdza, że „charakter prac składających się na oceniany cykl jest zróżnicowany: jest wśród nich 5 prac oryginalnych, 2 opisy techniki operacyjnej, 2 prace kazuistyczne i 2 prace poglądowe. Trzonem cyklu jest 5 prac oryginalnych, na które przypada ponad połowa całkowitego współczynnika IF i całkowitej punktacji MNiSW. Uznaje ponadto, że wkład dr Łysonia w powstanie całego cyklu „był wiodący i dotyczył koncepcji, organizacji badań, analizy i interpretacji wyników oraz przygotowania publikacji do druku”. Nadrzędnym celem przedłożonych prac jest pokazanie różnych kierunków zmierzających do „stworzenia planowej, powtarzalnej i małoinwazyjnej chirurgii oczodołu z wykorzystaniem technik endoskopowych”. „Słabą stroną cyklu jest duże zróżnicowanie zaawansowania tej realizacji: obok serii chorych z rutynowo wykonywanymi biopsjami, czy punkcjami ropni, mamy pojedyncze przypadki usuwanych guzów, czy ciał obcych. Recenzent wyraża jednak opinię, że „z biegiem czasu nadrzędny cel podjętych prac może stać się osiągalny z dużymi beneficjami dla chorych”. Na koniec Recenzent stwierdza, że „całość dokonań pozwala przedłożony cykl uznać za szczególne osiągnięcie naukowe”.

Profesor Rękas jednak spogląda na przedstawiony cykl prac z nieco innej perspektywy niż Docent Ładziński, jako że przede wszystkim dostrzega w nich samodzielną wartość, jaką stanowią propozycje własnych, oryginalnych endoskopowych technik operacyjnych w zastosowaniu do oczodołu. Cytując dosłownie powiada, że „unikalny dorobek naukowy stanowią techniki operacyjne stosowane w chirurgii oczodołu, a część tych technik stanowią operacje będące oryginalnym dorobkiem Habilitanta”. Kontynuując tę myśl Profesor Rękas w podsumowaniu cyklu prac podkreśla, że „osiągnięcia dr T. Łysonia w zakresie wykorzystania technik endoskopowych w chirurgii oczodołu nie tylko są bardzo cenne, ale również unikalne w skali światowej. Natomiast Klinika Neurochirurgii w Białymstoku, dzięki tej rzadkiej specjalności i osobistemu doświadczeniu dr T. Łysonia jest najbardziej znanym ośrodkiem chirurgii endoskopowej w Kraju”. W swoich pracach dr Łyson systematyzuje dostępy do oczodołu oraz przedstawia własne koncepcje rozwiązań chirurgicznych, które nie były dotychczas stosowane w praktyce klinicznej”

Według Profesora Trojanowskiego „wszystkie prace cyklu mieszczą się w zakresie tematyki zastosowania endoskopii w neurochirurgicznych operacjach podstawy czaszki” i „wynika z nich wiodąca rola Habilitanta we wprowadzaniu i rozwoju techniki endoskopowej w neurochirurgii”. Kontynuując stwierdza, że „osiągnięcia naukowe odpowiadające rozprawie habilitacyjnej obejmuje liczne opublikowane w dobrych czasopismach prace, przedstawiające unikalny i nowatorski dorobek Habilitanta w zakresie zastosowania techniki endoskopowej w leczeniu schorzeń oczodołu” I dalej dodaje, że „zasługą Habilitanta jest wykazanie wbrew szeroko rozpowszechnionym poglądom, że endoskopia umożliwia skuteczne przeprowadzenie operacji w obrębie oczodołu, pomimo jego położenia bocznie od głównego, pośrodkowego przerosowego kierunku wprowadzania endoskopu”. Profesor Trojanowski konkluduje, że „cykl spełnia wymagania ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym” i dodaje na koniec, że „praca zasługuje na wysokie uznanie”.

Pozostały dorobek naukowy Habilitanta

W swoich recenzjach zarówno Profesor Trojanowski, jak i Docent Ładziński wskazują, że po wydzieleniu 11 prac stanowiących odpowiednik rozprawy habilitacyjnej, dorobek naukowy obejmuje 35 publikacji o łącznym IF 19.8 i punktacji MNiSW 389. Profesor Trojanowski zauważa „dużą aktywność naukową dr Łysonia w czasie całego okresu zatrudnienia” i wskazuje, że w 1/3

tych pozycji dr Łyson jest pierwszym, lub drugim autorem. Docent Ładziński uściśla, że w trzech spośród tych publikacji Habilitant jest pierwszym autorem, a w 9 – drugim, zatem „ należy przyjąć, że zaangażowanie kandydata w powstanie 1/3 dorobku powyższego dorobku naukowego było znaczące”. Dodaje również, że „godnym podkreślenia jest fakt, że 31 prac składających się na dorobek naukowy dr T. Łysonia, to prace oryginalne. Zauważa również 30 opracowań prezentowanych na różnego rodzaju gremiach naukowych, z których 6 miało zasięg międzynarodowy.

Recenzenci wyróżniają kilka obszarów tematycznych, w których Habilitant swoje badania naukowe prowadził i publikował. Główny z nich to neuroendoskopia oraz innowacje technik neurochirurgicznych. Recenzenci przytaczają tu ważne prace odnoszące się do endoskopowych operacji przynosowych w leczeniu płynotoków nosowych, kostniaków zatok obocznych nosa oraz porównujące przydatność różnych typów neuronawigacji. Prace te publikowane były na łamach *Minimally Invasive Neurosurgery*, *Annales of Otolaryngology, Rhinology and Laryngology* i *Otolaryngologii Polskiej*. Profesor Trojanowski zauważa także pierwszą w Polsce serię kliniczną dyskoptii operowanych endoskopową metodą Destandau i dodaje, że stało się to możliwe dzięki pasji dr Łysonia do wykorzystania endoskopu w neurochirurgii, lecz nie znalazło dotychczas wielu naśladowców. Zarówno Docent Ładziński, jak i Profesor Rękas zwracają uwagę na pracę opisującą na łamach *Minimally Invasive Neurosurgery* zastosowanie silikonowych nakładek na ssak operacyjny, a także pracę dokumentującą po raz pierwszy na świecie usunięcie z wnętrza naczynia mózgowego przemieszczonej spirali embolizacyjnej.

Kolejny obszar badań wydzielony przez Recenzentów dotyczy bezpieczeństwa endoskopowych zabiegów podstawy czaszki. Artykuł opublikowany w *Clinical Otolaryngology* zajmuje się czynnikami ryzyka tego typu zabiegów, w tym kontrolowaną hipotensją, której poddawani są operowani pacjenci. Oceniano również przepływ mózgowy podczas zabiegów endoskopowych za pomocą ultrasonograficznego przezczaszkowego badania dopplerowskiego. Profesor Trojanowski zauważa, „iż wynik tego badania ma istotny wpływ na praktykę kliniczną” i dodaje, że „jego przeprowadzenie było możliwe dzięki znacznemu doświadczeniu ośrodka białostockiego w ultrasonograficznych badaniach dopplerowskich mózgowego przepływu krwi, połączonego z doświadczeniem w technice endoskopowej”. Na łamach *Journal of Neurological Sciences* oraz *Neurologii i Neurochirurgii Polskiej* Habilitant ogłosił prace na temat pomiarów

stężenia białka S100 i NSE, w których oceniano narażenie tkanki nerwowej na uszkodzenie podczas zabiegów endoskopowych podstawy czaszki. Profesor Rękas ocenia, że wyniki powyższych badań „mają realny wpływ na praktykę chirurgiczną”.

Badania za pomocą przezczaszkowej ultrasonografii dopplerowskiej z odwzorowaniem w kolorze stanowią oddzielny obszar tematyczny, zauważony we wszystkich recenzjach. Profesor Rękas wydziela tu cykl 7 publikacji. Recenzenci wymieniają tu prace dotyczące dobowych zmian przepływu mózgowego, przepływu krwi w mózgu po urazach głowy, wykrywania skurczu naczyń mózgowych, czy dotyczące oceny wpływu nikotyny na zwężenie naczyń mózgowych. Profesor Rękas oraz Docent Ładziński nadmieniają, że opracowano także normy przepływu krwi w tętnicy szyjnej wewnętrznej, środkowej siatkówki, czy tętnicach rzęskowych oceniane badaniem dopplerowskim. Prace te publikowane były z udziałem Habilitanta na łamach takich czasopism jak Journal of Clinical Ultrasound, Ultrasound in Medicine and Biology, Neuroradiology, Biological Research for Nursing oraz w Neurologii i Neurochirurgii Polskiej i końcu na łamach Polskiego Merkuriusza Lekarskiego.

Kolejny obszar tematyczny wydzielony w recenzjach dotyczy bezpośrednich pomiarów temperatury mózgu. Profesor Ładziński ocenia, że obszar tych badań jest ważny zarówno dla Habilitanta, jak i ośrodka, w którym pracuje i że wśród tych prac jest 5 szeroko cytowanych publikacji, które włączają się do dyskusji na temat obecności u ludzi mechanizmu selektywnego chłodzenia mózgu oraz jego roli w hipertermii i gorączce. Inne prace dotyczą orzekania o śmierci mózgu na podstawie pomiaru temperatury tympanalnej i mózgu. Dr Łysoń uczestniczył w pomiarach temperatury wykonywanych u osób zdrowych, a także u pacjentów w stanie gorączki, czy w trakcie zabiegów neurochirurgicznych. Profesor Trojanowski zaznacza, że „Białostocka Klinika Neurochirurgii znana jest z prowadzenia innowacyjnych badań nad zmianami temperatury mózgu na podstawie jej bezpośrednich pomiarów”, a w pracach tych „brał czynny udział dr Łysoń”. Profesor Rękas zauważa, że były tam również publikacje, które miały nawet aż 49 cytowań. Prace te były publikowane na łamach tak znaczących czasopism jak Acta Neurochirurgica, Journal of Applied Physiology, European Journal of Physiology, Neurologii i Neurochirurgii Polskiej oraz Journal of Neuroimaging.

Docent Ładziński oraz Profesor Trojanowski dostrzegli również zaangażowanie Habilitanta we współpracę naukową z Politechniką Białostocką w zakresie akwizycji sygnałów

biologicznych u chorych z uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego oraz ich dalszej analizy z wykorzystaniem sieci neuronowych. Prace opublikowano na łamach Acta Neurochirurgica i Neurologii i Neurochirurgii Polskiej.

Recenzenci zauważają również aktywność Dr. Łysonia w organizacji badań naukowych i w pozyskiwaniu funduszy na te badania. Habilitant był kierownikiem jednego i wykonawcą dwóch projektów finansowanych przez KBN oraz kierownikiem 6 projektów statutowych i wykonawcą kolejnych pięciu. Za działalność naukową był nagrodzony w 2006 roku zespołową Nagrodą Ministra Zdrowia, a z rąk Rektora UM w Białymstoku sześciokrotnie odbierał nagrodę zespołową pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia. W czasie V Światowego Kongresu Chirurgii Endoskopowej Mózgu w Wiedniu w 2012 otrzymał nagrodę za najlepszy plakat przedstawiony na tej konferencji.

Oceniając całokształt dorobku naukowego Habilitanta, Profesor Trojanowski uznaje, że dr Łysoń „posiada pasję poznawczą, umiejętność prowadzenia badań naukowych i ich przedstawiania”. Podkreśla, że w 1/3 prac Dr Łysoń jest pierwszym lub drugim autorem, przy czym „druga pozycja wśród autorów często tłumaczona może być wysoko specjalistycznym charakterem opracowań i udziałem badaczy z innych poza neurochirurgią dziedzin.

Docent Ładziński konkluduje, że „dorobek naukowy Dr. Tomasza Łysonia, mimo, że nie imponuje liczbą prac napisanych samodzielnie, zasługuje na pozytywną ocenę. Udaje się w nim prześledzić konsekwentnie realizowane, odrębne nurty badawcze. Prace ogłoszone zarówno w czasopiśmie krajowych i zagranicznych świadczą o rozległej wiedzy i dojrzałości naukowej kandydata, jak też o jego umiejętności pracy zespołowej i włączania się w rozwiązywanie trudnych i ważnych problemów klinicznych i badawczych. „Kontynuując, Recenzent stwierdza, że dr Łysoń znalazł się w wąskim gronie polskich neurochirurgów, którzy doprowadzili do tego, że w naszym Kraju endoskop operacyjny ....stał się również narzędziem ....w operacjach podstawy czaszki i kręgosłupa. Indywidualnym dokonaniem Dr. Łysonia i współpracującego z nim laryngologa jest stworzenie podwalin pod endoskopowe leczenie schorzeń oczodołu.” W opinii Docenta Ładzińskiego zarówno cykl wyosobnionych prac, jak również pozostały dorobek są naukową relacją o powyższych dokonaniach. Recenzent szczególnie podkreśla, że Habilitant wyodrębnił najpierw nową podgrupę działań chirurgicznych i w jej obrębie budował swój kapitał naukowy. Jak powiada, bywa że ... „inni chirurdzy odwołują się po części do nauk podstawowych i tam

szukają obszarów badawczych”. Stwierdza, że nie ma powodu aby to krytykować, ale jednak na podkreślenie zasługuje, że „oceniany dorobek w całości powstał na sali operacyjnej”.

Podsumowując dorobek naukowy Profesor Rękas zauważa przede wszystkim, że „dr Tomasz Łysoni udokumentował w publikacjach naukowych swoje bardzo duże doświadczenie zawodowe”. Szczególny zainteresowanie, a nawet pasja naukowa Habilitanta została ukierunkowana na techniki endoskopowe i w ogóle na chirurgię małoinwazyjną, natomiast ...”unikalny dorobek naukowy stanowią techniki operacyjne stosowane w chirurgii oczodołu, przy czym część z tych technik stanowią operacje będące oryginalnym dorobkiem Habilitanta”. Recenzent dodaje ponadto, że w pracy zawodowej jego pasja naukowa łączy się z wysoko ocenianymi umiejętnościami organizatorskimi i dydaktycznymi.

W podsumowaniu wszyscy recenzenci wnioskuje do Rady Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Stomatologii i Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku o dopuszczenie kandydata do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Na podstawie przedstawionych recenzji, autoreferatu, opisu osiągnięć naukowych oraz pozytywnego wyniku głosowania członków Komisji Habilitacyjnej stwierdzamy, że osiągnięcia dr. n. med. Tomasza Łysonia spełniają kryteria określone w art. 16 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2003r., nr 65, poz.595 z późn. zmianami).

Podsumowując swoją opinię Komisja podkreśla niezwykle pozytywną ocenę dorobku naukowego, klinicznego oraz działalności organizacyjnej kandydata. W związku z powyższym Komisja zwraca się do Rady Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Stomatologii i Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku o nadanie dr. n. med. Tomaszowi Łysoniowi stopnia doktora habilitowanego nauk medycznych.

